

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Caput V. De Essentia Et Partibvs Constitvtivis Hvivs Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

PARS II. DE SACRAMENTO POENITENTIAE

CAPVT V.

DE ESSENTIA ET PARTIBVS CONSTITVTIVIS HVIVS SACRAMENTI

CONTROVERSIA I.

Quanam sint partes constitutivæ huius Sacramenti.

959.

Incendum est 1. Verba absolutionis sunt pars essentialis huius Sacramenti. Ità communissima contra Scotum, de cuius mente immeritò dubitant aliqui DD. an totam essentiam huius Sacramenti in absolutione constituerit. Nam licet ejus verba quæ habet in 4. dist. 14. q. 4. possent sententiæ communi non difficulter accommodari, quòd solum velit, absolutionem solam importari in recto: quæ tamen habet dist. 16. q. 1. non videntur recipere interpretationem. sic enim loquitur. [DICO quòd ista tria, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio, nullo modo NB. sint partes (Sacramenti Pœnitentiæ) quia Pœnitentiæ Sacramentum est illa absolutio Sacramentalis facta certis verbis: huius autem nulla pars est contritio, quæ est quoddam spirituale in anima: neque Confessio, quia nihil est ipsius sententiæ Sacerdotis, sed actus rei accusantis: Neque satisfactio, sed sequitur absolutionem Sacramentalem: hæc tamen tria ad Sacramentum Pœnitentiæ ad hoc ut ritè suscipiatur, requiruntur, vel prævia vel sequentia, simpliciter enim requiritur confessio, quia Sacerdos non absolvit reum arbitrariè, nisi prius reus fuerit sibi accusatus in illo foro; non est etiam utilis illa absolutio, nisi præcedat in confitente aliqua contritio vel attritio.]

Quòd ergo Verba absolutionis non sint totum Sacramentum Pœnitentiæ, probabitur in sequentibus Conclusionibus, vbi cæteræ partes af-

signabuntur. Et satis constat ex Cont. Florent. Trid. asserentibus, quòd Verba absolutionis sint forma huius Sacramenti: atque forma est pars non ipsum totum. Scio, Recentiores Hilanum totum esse in eo, ut ostendat, posse Concilia intelligi de forma non prout comparata ad materiam ex qua, sed ad materiam in qua, hanc autem non est necesse esse partem constitutivam totius quod exprimitur nomine formæ, ut si quid diceret: Albedo est forma, cuius materia est lac: ego ipse notavi in tract. de Sacram. in gener. Concilia non semper enumerasse materiam ex qua, sed quandoque Materiam circa quam. Illi tamen certum est, Concilium per formam voluisse univèrsim intelligere partem Sacramenti, & comparasse ad alias partes etiam constitutivas, nam post Florentinum nullus Classicus Doctor constituit Sacramentum adæquare in sola forma, quod ego sciam, nisi quòd hic Recentior dicat, sic quando Scoti sententiam defendisse.

Quòd verba absolutionis sint de Essentia huius Sacramenti, plusquam certum est. Nam Verba absolutionis sunt operativa effectus, qui per hoc Sacramentum intenditur, sunt enim absolutoria: ergo sunt de Essentia huius Sacramenti, cuius essentia est: esse Judicium. Deinde, solà absolutione non posita, ceteris omnibus positis, non est Sacramentum: juxta Regulam Partium est constitutiva Sacramenti, impossibile enim est, aliquid non esse, præcisè ex defectu alicujus non constitui.

960. Dicendum 2. Confessio est etiam pars essentialis Sacramenti Pœnitentiæ. Probat 1. ex Regula generali de omnibus Sacramentis. Quidquid Deus ad valorem Sacramenti cuiuscunque instituit & requirit, quod est aliquid sensibile in seipso, & immediatè sub sensu cadens, illud agnoscitur tanquam pars constitutiva Sacramenti in ratione signi & cæremoniæ sensibilis: sed talis est confessio & accusatio in Sacramento Pœnitentiæ: ergo. Minor est indubitata, nam aliquam saltem inchoatam confessionem essentialiter requirit omnes fatentur, etiam pro articulo mortis. Major patet ab inductione, nec enim quidquam sensibile requisitum ad valorem in vilo Sacramento potest assignari, quod non habeatur pro constitutivo.

Probatur 2. Specialiter in hoc Sacramento. Nam Sacramentum Pœnitentiæ est institutum in forma Iudicii forensis, seu Tribunalis, & per hoc maximè differt à Baptismo, ut docet Tridentinum *sess.* 14. c. 2. Atqui de essentia Iudicii forensis & Tribunalis exerciti est accusatio rei: ergo &c.

961. Dicendum 3. Contritio (præcendendo à Perfecta & imperfecta) est etiam pars constitutiva hujus Sacramenti. Probat 1. Non posita retractatione, posita quantumvis confessione & absolutione, & etiam intentione Ministri, non fit Sacramentum. ergo juxta regulam receptam est pars constitutiva, vel erit necesse assignare aliam partem, quæ deficiat in casu posita confessionis & absolutionis, sine retractatione, nulla autem alia assignatur: ergo tunc deficit totum ex defectu retractationis.

Confirmantur hæc tres conclusiones ex eo quod sunt planè conformes Tridentino c. 3. *sess.* 14. ubi dicitur: [Sunt autem quasi Materia hujus Sacramenti ipsius pœnitentis actus, nempe Contritio, Confessio & Satisfactio, qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur.]

Objicies 1. Contritio non est sensibilis: ergo non est pars Sacramenti. R. Distinguo antecedens. Non est sensibilis in se immediatè, concedo; in alia comparte, nempe in Confessione, quæ est manifestativa animi volentis absolvi, & præstantis ea quæ ad obrinendam absolutionem requiruntur, nego. Plures autem sunt Sacramentorum partes, quæ non nisi in alio sunt sensibiles: v. g. forma substantialis aquæ in baptismo: Intentio Ministri: consensus internus in Matrimonio: voluntas instituentis: character quoad aliorum Sacramentorum administrationem, ut dicitur *tr.* de Sacram. in genere.

Objicies 2. Ergo pœnitens est partialiter minister hujus Sacramenti, & administrat Sacramentum sibi ipsi. Nam ille est Minister, qui exercet actus constituentes Sacramentum. R. Negando consequentiam. Ille solus denominatur

Minister, qui exercet officium Iudicis; ille autem exercet officium Iudicis, qui ad instantiam rei fert sententiam: & univèrsim in omni Sacramento ille est Minister, qui per formam nomine Christi prolatam determinat reliquas partes ad esse Sacramenti.

Objicies 3. Ergo etiam peccata erunt pars Sacramenti, quia includuntur à Confessione ut verà, & illis non positis cæteris positis non est validum Sacramentum. Ad hanc objectionem respondebitur Controv. Sequentè. Nunc

962. Dicendum 4. Satisfactio est pars saltem integralis, hoc est, sine qua quidem esset essentia Sacramenti, non tamen integrum. Probat ex Tridentino paulò antè allegato, cujus verba recitavimus, in quibus ratio conclusionis continetur, & explicabitur in loco.

CONTROVERSIA II.

An peccata absolvenda ita sint Materia remota, ut nullo sensu sint pars Sacramenti.

963. S. Thomas q. 84. a. 2. quærens an peccata sint materia Pœnitentiæ, responder in C. his verbis. [Dicendum, quod duplex est materia, scilicet proxima & remota: sicut statua proxima materia est metallum, remota verò aqua. Dictum est autem, quod materia proxima hujus Sacramenti sunt actus pœnitentis, cujus materia sunt peccata de quibus dolet, & quæ confitentur, & pro quibus satisfaciunt. Vnde relinquitur, quod remota materia pœnitentiæ sunt peccata, non acceptanda, sed detestanda & destruenda.] Hæc S. Thomas, cujus auctoritate ducti cæteri Theologi dixerunt, Peccata esse materiam remotam, non quidem sicut est aqua respectu baptismi & ablutionis, sed materiam circa quam ut destruendam versatur Sacramentum, sicut in Eucharistia materia circa quam est panis.

Card. de Lugo docet, Peccatum esse quidem materiam remotam, ut destruendum, sed tamen in ratione præteriti esse partem constitutivam. Ratio est, quia si nullum peccatum præcessisset, & tamen adesset dolor de peccato (quia falsò puto me peccasse) & confessio & absolutio, non fieret Sacramentum, ut omnes fatentur: vnde vi regulæ partium infert, peccatum in ratione præteriti esse partem constitutivam.

Contra hanc Lugonis sententiam insurgunt potissimum duo Recentiores, P. Dicastillo & P. Esparza (quibus accedunt Perez d. 17. *sess.* 7. n. 4. & P. Antonius à Spiritu S.) qui quidem in eo conveniunt, quod sententia Lugonis sit contra omnes anteriores Theologos; sed in modo rejiciendi differunt. Nam P. Dicastillo rejicit per viam Connotatoribus familiarem, quo modo rejecit eundem Auctorem asserentem, quod Intentio Ministri sit pars constitutiva Sacramenti;

R r r r 2

sed

sed P. Esparza in hoc stat pro Lugone, ut suo loco dixi, & ideo circa P. Dicastillo nihil est hic addendum.

Fundamentum P. Esparza quare peccatum præteritum in ratione præteriti non possit esse pars Sacramenti, est hoc. Repugnat aliquid esse causam etiam partialem destructivam sui: sed Sacramentum est Causa destructiva peccati: ergo peccatum non est pars Sacramenti. Censeo hoc argumentum continere æquivocationem, & in vno æquivocationis sensu minorem esse aperte falsam, in altero argumentum esse demonstrativum, sed veritatis quam nec Lugo nec alius negat. Omnia ostendo. &

964. DICO 1. Peccatum secundum id, secundum quod destruitur, seu, in eo sensu quo destruitur, nempe in ratione Peccati habitualis, non est pars constitutiva Sacramenti, neque hoc Lugo dixit. Probat. Nam peccatum destruitur, quatenus vel tollitur negatio condonationis, neque privatio Gratiæ est pars constitutiva Sacramenti, neque hoc Lugo dixit. ergo peccatum secundum id, secundum quod destruitur non est pars Sacramenti.

965. DICO 2. Peccatum actuale in ratione præteriti, sive, hoc quod est peccatum esse commissum, est veritas objectiva, quæ nunquam per totam æternitatem destruitur aut destrui potest, & ideo in hoc sensu non repugnat (vi argumenti P. Esparza) esse partem Sacramenti, & sic argumentum continet minorem falsam. Conclusio tam est evidens, quàm evidens est, factum non posse fieri infectum. Videamus nunc, quid ipse respondeat ad argumentum Lugonis.

Respondet ergo negando hypothesein (quam cæteri adversarij admittunt) nempe, negat posse realiter manere cæteras partes, nempe dolorem &c. & non fuisse positum peccatum: Probat. quia dolor & odium constituens sacramentum pendet (ut ipse putat) essentialiter à cognitione vera præexistentiæ peccati: cognitio autem vera pendet essentialiter à reali præexistentia peccatorum, & veritas est illi adæquatè intrinseca.

Contra hanc responsionem efficaciter urget Lugo, & quidem dupliciter 1. permittendo id quod adversarius assumit in sua probatione. deinde verò ostendendo falsitatem assumpti.

Primo ergo sic urget Lugo. Si per impossibile non præcessisset peccatum, & tamen poneretur talis dolor & cognitio, non esset sacramentum: ergo per hypothesein impossibilem adhuc sequitur, præteritionem peccati esse partem constitutivam. Respondebit P. Esparza, se abominari has hypotheseis impossibiles. Sit ita. Hinc tamen infero duo. primum. Ergo cum antehac huiusmodi hypotheseis tanquam vtilis ad investigandum formalem conceptum & constitutiva rerum, fuerint à summulistis optimis agnitæ & receptæ, quisquis ex tali hypothesei deducit peccata ut præterita esse partem sacramenti, nihil asserit contra omnes an-

tiquiores Theologos. Secundò & fortius scilicet. Ergo P. Esparza non habet amplius vllum fructus argumentum, ad probandum, quod Institutio divina Sacramentorum sit pars Sacramenti, ut ipse asserit. Probat. nam ille facit in re, minis, esse probabile, quod Ministri actus externa & etiam intentio interna essentialiter præponant institutionem divinam: ergo si peccatum præteritum potest excludi, quia ab alia parte Sacramenti essentialiter præsupponitur, etiam Institutio divina poterit excludi, quia essentialiter præsupponitur ab actione externa & intentione Ministri.

Respondet, aliunde nos cogi videntes, Institutionem esse partem, quia scilicet omnis Institutio signi est forma denominans signum ad placitum: omnis autem forma obiecti, & Sacramentum est signum ad placitum.

Sed contra. Sicut tu negas, obiectum esse formale verificativum cognitionis essentialiter connexa cum obiecto, ita ego negabo, Institutionem esse formam denominantem illud signum, quod essentialiter pendet à tali institutione: via sicut per te dantur aliqua propositiones essentialiter veræ per veritatem adæquatè intrinsecam, & alia quæ complentur per obiectum, ita ego ducam, dari aliqua signa ad placitum, quæ sunt essentialiter talia, alia verò non.

Contra Responsionem principalem urget Lugo, & cum eo Arriaga 2. Falsum est, quod Contritio seu dolor de peccatis essentialiter supponat cognitionem veram de existentia peccati. Nam Contritio supponit essentialiter cognitionem supernaturalem Prudentiæ, quæ dicitur: *Honestum est hic & nunc detestari peccatum*: & hoc eodem dictamen est essentialiter verum, sed non propterea essentialiter supponit, peccatum esse commissum, sed ad summum supponit, esse probabile vel dubium, quod sit commissum. Ratio est, quia honestum est confiteri peccata dubia, & tunc quidem si peccatum revera præcessisset, fieri Sacramentum, si non præcessisset, non fieri: metui dolor & dictamen Prudentiæ sunt actus supernaturales, & dictamen Prudentiæ est actus verissimus, licet non præcessisset peccatum: sicut enim honestum est, dare elemosinam illi, qui probabiliter est pauper, licet à parte rei non sit pauper, ita honestum est detestari peccatum probabiliter commissum, etiam si revera commissum non sit. Et ita semper sentit antiquissimum non sit. Et ita semper sentit antiquissimum non sit. Declaratur exemplo. Dicit mihi aliquis, me ante tot annos furtum commisisse, possum illi credere, & quandoque teneor, & possum honestè furtum illud confiteri: si revera commissum fuit peccatum, valebit Sacramentum, si minus non valebit; & tamen si ille mentis est, existent in me omnes iidem actus, qui essent, si verum dixisset. Nam opinio mea de veritate dicti non est essentialiter vera; adeo verò quo evidenter iudico, & reflexè affirmo, probabile esse quod ille dixit, est quidem essentialiter vera.

verus; sed adhuc esset verus, etiam si peccatum non præcessisset, quia etiam tunc adhuc mihi eadem probabilitate probabile esset esse verum. Multa enim falsa sunt probabilia. Denique dependenter ab his actibus elicitur dictamen prudentiæ supernaturale & dolor supernaturalis, live præcesserit, live non præcesserit peccatum, sicut imperium piæ affectionis, quo impero assensum præstandum parochi, casu quo falsum dicit (pono me obligari ad credendum) est supernaturale & meritum, licet actus subsequens in intellectu non sit supernaturalis. Hæc pro Lugone.

Ex dictis colligo clarè, in Lugonis sententia valde convenienter ad sensum S. Thomæ explicari, quomodo peccatum *ut destruendum* sit materia

remota Sacramenti, sicut aqua est materia remota statuar factæ ex marmore genito ex aqua, & sicut panis sensibilis est materia remota Eucharistiæ. Nam aqua ita est materia remota & destruenda per introductionem formæ marmoris, ut tamen remaneat in marmore pars aquæ, nempe Materia prima. Et panis sensibilis ita destruitur per consecrationem, ut tamen maneat accidentia; & sic aqua dicitur transire in marmor, & panis in Corpus Christi. Pari modo peccatum habituale destruitur quidem secundum unam partem, nempe secundum negationem condonationis seu privationem Gratia, sed manet secundum alterum, scilicet, secundum hoc quod est, peccatum præcessisse.

CAPVT VI.

DE FORMA SACRAMENTI POENITENTIAE.

CONTROVERSIA I.

Quo sensu vera sit forma: Ego te absolvo, respectu peccatorum jam ante remissorum.

966. **C**ertum est ex praxi totius Ecclesiæ, rectè posse eadem peccata sapientius clavibus subijci, & ab ijs sapientius absolvi. Vnde nascitur difficultas & quaestio, quomodo possit verificari forma respectu peccati jam semel remissi, sicut enim solutio à corporali vinculo non datur, nisi immediate præcedat vinculorum ligatio, ita nec videtur quis à vinculo peccati dici posse nunc absolvi, si non amplius illo ligatus est, sed jam solutus. In hoc puncto variant AA. quorum opiniones præcipuas referam, omisiss manifestè falsis, aut obscuris.

§. I.

Aliorum Sententia referuntur.

967. **P**rima Opinio est Scoti & Cajetani, in casu posito subintelligi: *in quantum tu indiges.* Sed contra est: ergo in tali casu, si nullum aliud peccatum dicatur, nisi remissum, absolutio est nulla, quia, cum nulla sit indigentia, deficit conditio.

Secunda est P. Agidij Conink: ex peccato etiam remisso remanere semper quandam indignitatem, ratione cuius minùs dignus est ceteris paribus, novis beneficijs, quàm qui non peccavit, & hanc dignitatem semper in hac vita remanere; hancque, ait, indirectè minui, quatenus augetur gratia, quæ præponderat ex altera parte: sicut si Deus imprimeret plumbo quantitatem tantum tra-

hentem, reliquâ tamen ibi totâ gravitate, absolute non minueretur gravitas nisi indirectè.

Hæc tamen sententia difficultatem non tollit, & omisiss varijs impugnationibus Lugonis & Arriagæ, breviter rejicio, quia indignitas illa non est peccatum, sed effectus peccati, & quidem talis, qui, ut vult auctor, nunquam in hac vita tollitur, sicut in illius exemplo non tollitur in plumbo gravitas: quomodo ergo verum est, me à peccato absolvi? certe sicut in exemplo posito Deus non rectè diceretur auferre gravitatem, sed eam impedire per contrarium ab effectu suo connaturali, ita si indignitas illa semper manet, non dicitur verè tolli peccatum, impediendo illius dignitatis vim per collationem Gratia. Denique illa indignitas posset tolli, quia defacto tollitur in beatis, quatenus in illis nullum beneficium impedit, ut hic docet ipse Conink: ponamus ergo Deum promittere mihi, quodd nolit deinceps vllum beneficium negare intuitu peccati commissi, adhuc potero ab illo absolvi: ergo independenter ab hac indignitate est præsens quaestio resolvenda.

968. Tertia Sententia est, verba formæ non significare in tali casu absolutionem à culpa, sed à reatu aliquo penæ temporalis remanente. Huic Sententiæ videtur ansam præbuisse S. Thomas in 4. dist. 18. q. 1. a. 3. *quæstiunc. 2. ad 4.* Ad eandem Sententiam multum, si non ex integro videtur accedere P. Esparza, qui ait, absolutionem qui-

Rrrrj

dem